

การวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

นางสาวนิภาภัทร จันทร์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-0847-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF INTERNATIONAL TOURISTS' DEMAND FOR THE MEKONG SUB-REGION
TOURISM

Miss Nipapat Jantharawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-0847-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

โดย

นางสาวนิภาภัทร จันทรวงศ์

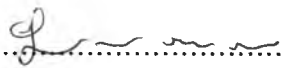
สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตน์ โทมูท

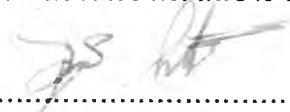
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

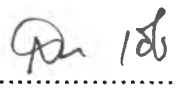

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเกียรติ โอสธสภา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตน์ โทมูท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์)

..... กรรมการ
(นายสันติชัย เอื้องประสิทธิ์)

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์

นิพนธ์ จันทรวงศ์ : การวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ. (AN ANALYSIS OF INTERNATIONAL TOURISTS' DEMAND FOR THE MEKONG SUB-REGION TOURISM) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนโกมุท, 106 หน้า. ISBN 974-17-0847-5.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงในลักษณะต่างๆ ประกอบด้วย 1.) เดินทางท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย 2.) เดินทางท่องเที่ยวทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน 3.) เดินทางท่องเที่ยวแต่ละประเทศเพื่อนบ้าน และทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การเดินทางในแต่ละลักษณะเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลทางด้านอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค โดยในการศึกษาจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจตัวอย่างนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จำนวน 386 ตัวอย่าง ด้วยการเลือกสิ่งตัวอย่างแบบโควต้า และทำการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิส ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation: MLE)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละคนที่มีต่อการท่องเที่ยวแต่ละลักษณะจะมีตัวแปรที่มีผลต่อความน่าจะเป็นตามลักษณะพฤติกรรมทางเลือกโดยสามารถเรียงตามลำดับความสำคัญของตัวแปรได้ดังนี้ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย ตัวแปรประสบการณ์ในการท่องเที่ยวประเทศไทย เพศ รายได้ สัญชาติ อาชีพ และระดับราคาโรงแรมโดยเปรียบเทียบ เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านนั้น ตัวแปรลักษณะกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวประเทศไทย การรับรู้การส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มอนุภูมิภาค รายได้ เพศ และอาชีพ เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ สำหรับผลการวิเคราะห์ทางด้านอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวที่ประเทศไทย และกลุ่มอนุภูมิภาคจะได้รับนั้น พบว่า โอกาสในการที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคจะตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป โดยเลือกประเทศไทยเข้าร่วมในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยมีมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะส่งผลในทางบวกต่ออุปสงค์ของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยแล้ว ยังสร้างผลของการกระจายในทางส่งเสริมกันแก่ประเทศสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....นิพนธ์ จันทรวงศ์.....
ปีการศึกษา.....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

AN ABSTRACT

4385578929 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: ANALYSIS / TOURISM / TOURISTS' DEMAND / THE MEKONG SUB-REGION

NIPAPAT JANTHARAWONG : AN ANALYSIS OF INTERNATIONAL TOURISTS'
DEMAND FOR THE MEKONG SUB-REGION TOURISM.

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.SOMCHAI RATANAKOMUT,Ph.D., 106 pp.

ISBN 974-17-0847-5.

This project aims to study the socio-economic background of the international tourists, who travelled in the Greater Mekong Sub-region, in different ways as follows 1.) Travelled only in Thailand 2.) Travelled both in Thailand and Neighbouring countries 3.) Travelled only in Neighbouring countries. Moreover, we look at factors determining the demand for tourism in the region. The study is based on primary data gathered from 386 tourists Quota Sampling method. After that we use Multinomial logit model to analyse the tourist behaviour and estimate the parameter value with Maximum likelihood: MLE.

Comparing the first and the second type with the third one, we found that there are some important variables, determining the tourists' demand for tourism in the region.

1. For Thailand tourists group: The significant factors are Experience in Thailand, Gender, Income, Nationality, Occupation and Hotel Room Rate Comparision.
2. For Both Thailand and Neighbours tourists group: The significant factors are Group of travelling, Experience in Thailand, the Mekong Sub-region promotion, Income, Gender and Occupation.

For the linkage between Thailand and the Mekong Sub-region demands, we found that the probability is higher for the tourist to travel both in Thailand and Neighbouring countries complementarity. This implies that there is a positive impact from interaction of demands for tourism. This positive impact will also spread to other countries in the region.

Field of study.....Economics.....

Student's signature.....*Nipapat Jantharawong*.....

Academic year.....2002.....

Advisor's signature.....*Somchai Ratanakomut*.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้จากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนโกมุท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการศึกษาตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นขณะทำวิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาให้ความรู้และคำแนะนำในการทำวิจัยรวมทั้งคอยตรวจสอบแก้ไขในขณะทำวิจัยด้วยดีเสมอมา ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มีคุณค่าแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมเกียรติ โอสธสภา ประธานกรรมการ และนายสันติชัย เอื้องประสิทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆในการทำวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่สาว และญาติพี่น้องซึ่งคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเรื่อยมา รวมไปถึงเพื่อนๆทุกคนสำหรับสิ่งดีๆที่หยิบยื่นให้ ความช่วยเหลือ มิตรภาพ และความจริงใจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คือ สิ่งที่ดีที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยมีความสำนึกในพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่งที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้ามาศึกษาหาความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้วิจัย และผู้วิจัยขอสำนึกในพระคุณของบิดา มารดา โดยเฉพาะมารดาคนที่สอง ร้อยตรีหญิงมายูร จันทร์วงศ์ ผู้ซึ่งครองกายอย่างลำบากเพื่อลูกมาโดยตลอด ที่ได้ให้การสนับสนุนทางการเงิน การศึกษา และคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย

นิภาภัทร จันทร์วงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 สมมติฐานการศึกษา.....	7
1.4 นิยามศัพท์.....	7
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวความคิด และทฤษฎี.....	9
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3. แนวการวิเคราะห์.....	24
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4.1 ลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยทั่วไป ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ.....	38
4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การเดินทางในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ.....	56
4.3 การวิเคราะห์ผลทางด้านอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 บทสรุป.....	80
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	84
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก.....	91
ก. ความสำคัญและความเป็นมาของ โครงการพัฒนาความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	92
ข. การคำนวณหาขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่าง.....	94
ค. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	96
ง. ตัวอย่างราคาห้องพักโรงแรมระดับ 3 ของกลุ่มอนุภูมิภาคปี 2544.....	99
จ. แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา.....	102
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ขนาดตลาดและแนวโน้มการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยว ในอนุภูมิภาคปี 2538-2542.....	2
1.2	แหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ร่วมเสนอเป็นสินค้าท่องเที่ยวเชื่อมโยงของกลุ่ม อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	4
1.3	จำนวนแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มอนุภูมิภาคฯ.....	5
3.1	แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มตลาดสำคัญที่เดินทางเยือนประเทศต่างๆในอนุภาค.....	26
3.2	จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาเยือนประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคฯ 10 อันดับแรกปี 2542.....	27
4.1	จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางในอนุภูมิภาคฯลักษณะต่างๆ.....	39
4.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ ประสบการณ์ในการเดินทางเยือนประเทศไทย.....	39
4.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ สัญชาติ.....	40
4.4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯกับ เพศ.....	41
4.5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯกับ อายุ.....	42
4.6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯกับ อาชีพ.....	43
4.7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ รายได้นักท่องเที่ยว.....	44
4.8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ กลุ่มผู้ร่วมเดินทาง.....	45
4.9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ การรับรู้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของกลุ่มอนุภูมิภาคฯ.....	46
4.10	จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่รับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มอนุภูมิภาคฯ.....	47
4.11	ประเภทของสื่อที่มีประสิทธิผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวใน อนุภูมิภาคฯ.....	47
4.12	ประเทศจุดหมายหลักในการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	48
4.13	จำนวนประเทศที่ต้องการเดินทางในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	48

สารบัญ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคฯ กับ รูปแบบการเดินทาง..... 49
4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯ กับ แหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ..... 50
4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวกับ สัญชาติ..... 51
4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวกับ อายุ..... 52
4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวกับ อาชีพ..... 53
4.19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวกับ วัตถุประสงค์..... 54
4.20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับ วัตถุประสงค์..... 55
4.21	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่..... 58
4.22	แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การเดินทางใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ..... 59
4.23	แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การเดินทางใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (เมื่อตัดตัวแปร GP)..... 60
4.24	แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การเดินทางใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (เมื่อตัดตัวแปร NP)..... 61
4.25	แสดงค่าประมาณของความต้องการท่องเที่ยวในแต่ละทางเลือก และ ความเหมาะสมของแบบจำลอง..... 71
4.26	จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคฯ ในช่วงปี 2539-2543..... 75
4.27	จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มความต้องการเดินทางท่องเที่ยว ในอนุภูมิภาคฯแบบเชื่อมโยงในอนาคต..... 76
4.28	จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มตัดสินใจเลือกประเทศไทยเข้าร่วม ในการเดินทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯแบบเชื่อมโยงในอนาคต..... 76
4.29	จำนวนประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในอนาคต..... 76